

„B”
II.fakZH

Név:..... NEPTUN kód:.....

Aláírás:..... ÜLŐHELY sorszám.....

PONTSZÁM: ..... p

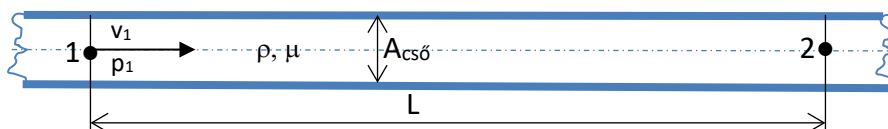
1. FELADAT (elméleti kérdések) (max. 5pont = 5 × 1pont. Csak a tökéletesen jó válasz ér 1-1 pontot)

1.1) Karikázza be a helyes válasz vagy válaszok betűjelét! Mely alábbi kifejezést nevezzük a Thomson(Lord-Kelvin)-tételnek?

- A) $\frac{d\Gamma}{dt} = \frac{d}{dt} \int \text{grad} \underline{v} \cdot d\underline{s}$
 B) $\frac{d\Gamma}{dt} \neq 0$
 C) $\frac{d\Gamma}{dt} = \frac{d}{dt} \int \text{rot} \underline{g} \cdot d\underline{A}$
 D) $\frac{d\Gamma}{dt} = \int \underline{v} \cdot d\underline{A}$
 E) $\frac{d\Gamma}{dt} = 0$

1.2) Karikázza be a helyes válasz vagy válaszok betűjelét! Valós ($\mu=\text{áll.}$, $\rho=\text{áll.}$) közeg stacioner áramlási állapota: v_1 átlagsebességgel víz áramlik egy vízszintes, állandó keresztmetszetű ($A_{\text{cső}}$) és érdes belső falú csőben. A vizsgált csőszakasz hossza L.

- A) $p_{1,\text{st}} > p_{2,\text{st}}$
 B) $p_{1,\text{st}} < p_{2,\text{st}}$
 C) $p_{1,\text{din}} < p_{2,\text{din}}$
 D) $p_{1,\delta} < p_{2,\delta}$
 E) $p_{1,\delta} > p_{2,\delta}$

1.3) Karikázza be a helyes válasz vagy válaszok betűjelét! Az ún. Borda-Carnot idom (hirtelen keresztmetszet-növekedés) nyomásvesztésére vonatkozó kifejezés helyes alakja:

- A) $\Delta p'_{BC} = \rho(v_1 - v_2)^2$
 B) $\Delta p'_{BC} = \frac{\rho}{2}(v_1 - v_2)^2$
 C) $\Delta p'_{BC} = \frac{\rho}{2}(v_1^2 - v_2^2)$
 D) $\Delta p'_{BC} = \rho(v_1^2 - v_2^2)$
 E) $\Delta p'_{BC} = \frac{\rho}{2}v_1^2(1 - v_2)^2$

1.4) Karikázza be a helyes válasz vagy válaszok betűjelét! A Navier-Stokes-egyenlet helyes alakja:

- A) $\frac{dv}{dt} = \underline{g} - \frac{1}{\rho} \text{grad} p - \nu \cdot \Delta \underline{v}$
 B) $\frac{dv}{dt} = \underline{g} + \frac{1}{\rho} \text{grad} p + \mu \cdot \Delta \underline{v}$
 C) $\frac{dv}{dt} = \underline{g} + \frac{1}{\rho} \text{grad} p + \nu \cdot \Delta \underline{v}$
 D) $\frac{dv}{dt} = \underline{g} - \frac{1}{\rho} \text{grad} p + \frac{\mu}{\rho} \cdot \Delta \underline{v}$
 E) $\frac{dv}{dt} = \underline{g} - \frac{1}{\rho} \text{grad} p + \nu \cdot \Delta \underline{v}$

1.5) Karikázza be a helyes válasz vagy válaszok betűjelét! Egy v_{ref} megfúvási sebességű, ρ sűrűségű közeg esetén az áramlásba helyezett A_{ref} vetület-keresztmetszetű test aerodinamikai ellenállástényezőjének (c_e) helyes alakja:

- A) $c_e = \frac{F_e}{\frac{\rho}{2} v_{\text{ref}} \cdot A_{\text{ref}}}$
 B) $c_e = \frac{F_f}{\frac{\rho}{2} v_{\text{ref}}^2 \cdot A_{\text{ref}}}$
 C) $c_e = \frac{F_e}{\rho \cdot v_{\text{ref}}^2 \cdot A_{\text{ref}}}$
 D) $c_e = \frac{F_e}{\frac{\rho}{2} v_{\text{ref}}^2 \cdot A_{\text{ref}}}$
 E) $c_e = \frac{F_e}{\frac{\rho}{2} v_{\text{ref}}^2 \cdot \sqrt{A_{\text{ref}}}}$

2. FELADAT (10pont)

Három torony földszintjeinek z_i [m] magasság-koordinátái a $z_0=0$ m tengerszinthez képest, illetve a földszint és toronycsúcs közötti H_i [m] toronymagasságok adottak az alábbi táblázatban:

Jel	torony neve, város, ország	z_i	H_i
„A”	Petronas-ikertorony, Kuala-Lumpur, Malajzia	22	452
„B”	Burj-Al-Kalif, Dubaj, Egyesült Arab Emírségek	11	828
„C”	Azerbajjan Tower, Baku, Azerbajdzsán	-28	1050

Az „A” jelű toronyház feltűnik a *Briliáns csapda* című filmben, amiben a Sean Connery és a Catherine Zeta-Jones által alakított betörőpáros a toronyban lévő vállalati szerverről akar több milliárd dollárt leemelni, majd utána izgalmas menekülést hajtanak végre: kimásznak az „A” torony $h_{\text{heli, „A”}}=170$ m magasságában lévő helikopter-leszállóhelyéhez és az odaérkező helikopterrel elmenekülnek az üldözőik elől. Innen változik a történetünk: egészen Bakuig repülnek és az út annyi ideig tart, hogy addigra ott felépült a „C” jelű Azerbajjan Tower is, melynek $h_{\text{heli, „C”}}=900$ m magasságában lévő helikopter leszállóján landolnak. Az A, B és C tornyokon lévő helikopter leszállóhelyekhez az adott torony **helyi földszint feletti** magasságait adtuk meg, jelölve az indulást és érkezést (piros színnel):

torony	h_{heli} [m] : a helikopter-leszállók magasságai a torony földszintjétől mérve:
A	0m, 30m, 170m ,
B	0m, 90m, 120m, 190m, 220m, 310m,
C	0m, 100m, 200m, 300m, 400m, 500m, 600m, 700m, 800m, 900m

KÉRDÉS:

- A)** Számítsa ki izoterm atmoszféra feltétellel, hogy mekkora a nyomáskülönbség az indulás és érkezés helyszínei között!
B) Ha tökéletesen hermetikusan zárható lenne a helikopter, akkor érkezéskor az ajtót kinyitva kifelé vagy befelé áramolna a levegő? Indokolja válaszát!

ADATOK: Az I.S.A. (Int.Stand.Atm.) adatok: $p_0=101325$ Pa; $T_0=288$ K; $R=287$ J/(kgK), $g=9,81$ N/kg

A példa megoldáshoz láthatóan nincs szükség a „B” toronyra, de nem volt időm törölni!

MEGOLDÁS (A lap túloldalán is folytathatja a megoldást)

3. FELADAT (10pont)

Egy vízszintes tengelyű fecskendőben víz van. A megfigyelt t időpillanatban ($t_0 < t < \infty$) ismert a dugattyú sebessége ($v_1 = 0,1 \text{ m/s}$) és gyorsulása ($a_1 = 1 \text{ m/s}^2$).

A dugattyú baloldalán és a

fecskendő kiáramlási keresztmetszetében a környezeti nyomás $p_0 = 10^5 \text{ Pa}$ értékű.

Feltételek: Ideális közeg. A $\varnothing D$ ill. $\varnothing d$ átmérőjű, és L ill. l hosszúságú csőszakaszok közötti átmeneti idom (konfúzor) hossza a csőhosszakhoz képest elhanyagolható, zérusnak tekinthető.

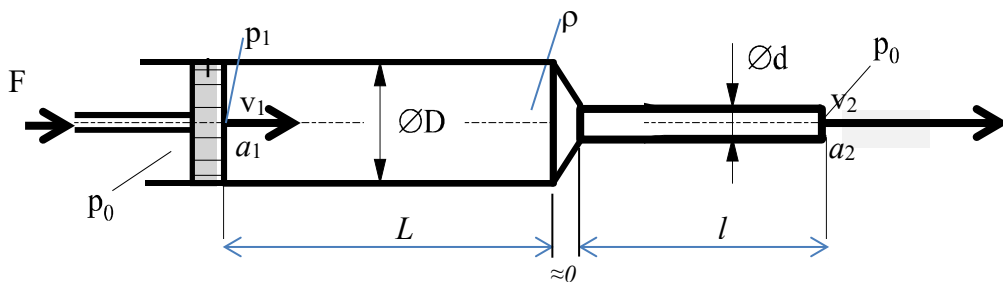
ADATOK: $L = 100 \text{ mm}$; $l = 80 \text{ mm}$; $\varnothing D = 10 \text{ mm}$; $\varnothing d = 2 \text{ mm}$, $\rho_{\text{víz}} = 10^3 \text{ kg/m}^3$; $p_0 = 10^5 \text{ Pa}$

KÉRDÉSEK:

A) Mekkora a szabadba kiáramló vízszög sebessége és gyorsulása ebben a t időpillanatban? $v_2 = ?$ $a_2 = ?$

B) Mekkora a dugattyú belső felületén a nyomás ebben a t időpillanatban? $p_1 = ?$

C) Mekkora F erővel kell hatni a dugattyúra ebben a t időpillanatban? $F = ?$

MEGOLDÁS (A lap túloldalán is folytathatja a megoldást)

4. FELADAT (10pont)

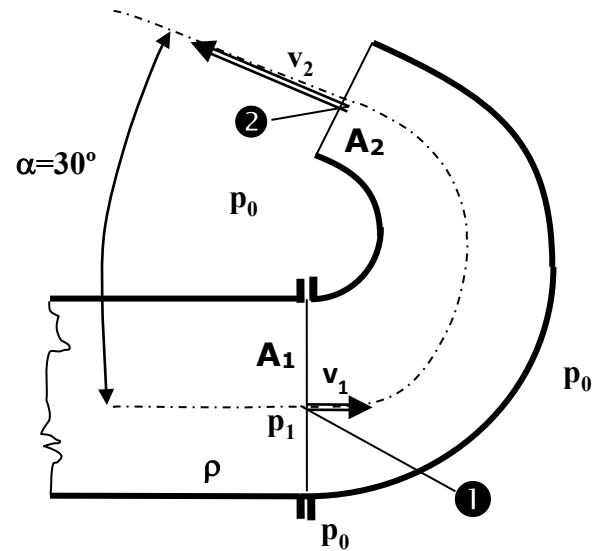
Egy $A_1 = 200 \text{ cm}^2$ keresztmetszetű cső végén egy áramlás irányban szűkülő ($A_2=A_1/4$) íves könyökidom ($\alpha=30^\circ$) van. A könyökidom tengelye a vízszintes síkban fekszik. Az A_1 keresztmetszeten $\rho=1000\text{kg/m}^3$ víz áramlik ismert $v_1=5\text{m/s}$ átlagsebességgel. A „2” keresztmetszeten a közeg a szabadba áramlik ki.

FELTÉTELEK: $\mu=0$; $\rho=\text{áll.}$; $p_0=10^5\text{Pa}$; stacioner áramlás, a nehézségi erőter hatása elhanyagolható.

KÉRDÉS: Határozza meg az idomra ható **R** erőt!

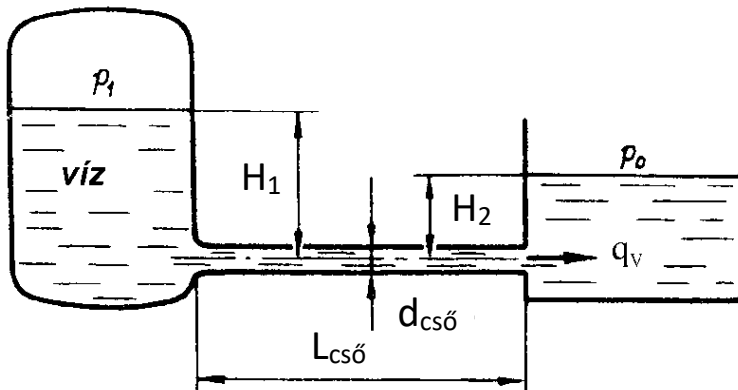
Megjegyzés: Kérem, rajzolja be az ábrába a felvett koordinátarendszert és az ellenőrző felületet! A példa megoldása ezek nélkül nem értelmezhető!

MEGOLDÁS (A lap túloldalán is folytathatja a megoldást)

5. FELADAT (10pont)

A baloldali zárt, a vízfelszín fölött ismeretlen p_1 nyomású tartályból $q_v=450$ liter/perc állandó térfogatárammal áramlik át víz a jobboldali p_0 nyomásra nyitott szabadfelszínű tartályba egy vízszintes tengelyű, $d_{cső}=\text{Ø}50$ mm átmérőjű, $L_{cső}=20$ m hosszú, hidraulikailag simának tekinthető csövön keresztül. A baloldali tartályból a csőbe való lekerekített belépés veszteségmentes. A jobboldali tartályhoz a cső egy hirtelen keresztmetszet-növekedésnek tekinthető csatlakozással kapcsolódik. A tartálybeli vízfelszínnek emelkedési/süllyedési sebessége le hanyagolható ($A_{tartály} \gg A_{cső}$). Összenyomhatatlan közeg, stacioner áramlás.

ADATOK: $H_1=1,5$ m; $H_2=0,5$ m; $\rho_{víz}=1000$ kg/m³, $\nu_{víz}=10^{-6}$ m²/s, $p_0=10^5$ Pa, $g=10$ N/kg

KÉRDÉSEK: A) Számítsa ki a csőbeli áramlásra jellemző Reynolds-számot és a csősúrlódási tényezőt!
 B) Mekkora ($p_1 - p_0$) túlnyomást szükséges biztosítani ehhez az áramlási állapothoz?

MEGOLDÁS (A lap túloldalán is folytathatja a megoldást)

+ FELADAT (5pont)

Mr. Bean segített megünnepelni a Mini 60. születésnapját az ábrán látható módon: az autótetőre rögzített fotelben ülve vezet: ekkor az ellenállástényező $0,7$ értékű, a felhajtóerő-tényezője pedig $0,4$ értékű. Szélcsendben, vízszintes, egyenes úton állandó v sebességgel halad, ekkor az aerodinamikai veszteségteljesítmény ($P_{ae}=F_e \cdot v$) az autó $P=55\text{kW}$ motorteljesítményének a 50% -át teszi ki.

ADATOK: $A_{ref}=2,5\text{m}^2$; $\rho_{lev}=1,2\text{kg/m}^3$;
 $v_{lev}=15 \cdot 10^{-6}\text{m}^2/\text{s}$; $p_0=10^5\text{Pa}$;

KÉRDÉSEK:

- A)** Mekkora v sebességgel halad Mr. Bean?
- B)** Számítsa ki a felhajtóerő értékét!

MEGOLDÁS (A lap túloldalán is folytathatja a megoldást)